

paavise de Gaarde, der skulle salbe, og der kan ikke bruges, som man har hørt har været forsøgt, at man truer Folk til at betale høit og siger til dem: Ellers skal Din Gaard være den 10de Gaard, som skal offres. I det Diebliff, der foreligger fuldstændige Salgsplaner, saa ville Mange kunne finde Betryggelse deri, og de Andre ville i Tide faae at vide den haarde Skjæbne, det venter dem, og have da langt rimeligere Udsigt til at faae andet Jordbrug ledigt ved barnløse Fæstere paa det samme Gods eller paa anden Maade selv at kunne tage en anden Bestemmelse. Der er dernæst, som sagt, gjort gjældende af den ærede Ordfører i det andet Thing, at Indenrigsministeren nu i saa lang Tid har været den naturlige Bærge og maatte ifølge hele det Skjøn, der skal gøres, ogsaa vedblivende være det, og at Domstolene dog tilsidst ikke vilde have Andet at gaa efter end den høitærede Indenrigsministers Skjøn. Jeg finder det at være en saa uheldig Bending at føre dette Forhold over til Domstolene, at det alene, om der ikke var Andet i Beten, kunde gjøre mig betænkelig ved at stemme for hele Loven. Der blev i Landsstinget gjort gjældende, hvad der er sandt, at det tillige vilde være en overordentlig uheldig Procedure, som derved vilde fremkomme mellem Fæsterne og Godseierne. Fæsterne vilde nemlig da blive stude tilside, idet Amtmanden og Indenrigsministeren træde op for Fæsterne og føre Kampen med Godseierne; men føres Proceduren derimod for Indenrigsministeriet, saa staa Fæsterne med deres Aktstykker ligeoverfor Godseierne med deres Aktstykker. Skal man imidlertid i Stedet for den tidligere Afgjørelse for Fremtiden gaa den Vej, her er fastsat, nemlig gennem Domstolene, saa vil det altsaa blot være Godseierne, der ville kunne være sikre paa at faae de Aktstykker frem, de ønske, hvorimod Fæsterne ville være aldeles afskaarne fra at faae Andel i Sagens Forhandling, og dette forekommer mig at være en saa væsentlig Mangel ved det Forslag, der er vedtaget, at dette atter alene for mig gjør, at jeg har stor Betænkelighed ved at give det foreliggende Lovforslag ved den endelige Vedtagelse min Stemme. Det, hvorfor jeg imidlertid vil haabe, at den

ærede Indenrigsminister muligens vilde forandre sin Stilling til Forslaget, er Noget, som det forekommer mig, at han unegtelig hidtil har overset, og det er, at denne Bestemmelse tilsidst maasse ikke er haardere imod Nogen end imod Godseierne; thi Godseierne ville ikke efter denne kunne komme til Bished, om de have opfyldt Betingelserne paa anden Maade end derved, at de maa løbe den Risiko, at de muligens 5 Aar efter faae en meget besværlig Proces. Naar derimod den høitærede Indenrigsminister var den paagjældende Instant, som han efter den hele Fæstelovgivnings naturlige Udvikling skal og maa være, saa maatte Godseierne høre sig ad paa samme Maade, som de oftere gjøre, naar der er Spørgsmaal om, hvorvidt de maa inddrage den 10de Gaard, idet de da henvende en foreløbig Forespørgsel til Indenrigsministeriet. Paa samme Maade ville de da sikkert strax foreløbig sende deres Salgsplan ind og faae en foreløbig Udtalelse af Indenrigsministeriet; og herved faae de en ganske anden Beiledding, om hvorledes de staa i Sagen, end naar de skulle løbe den Risiko i 5 Aar og saa derefter mulig risikere, at det hele omstødes af Domstolene. Jeg tror derfor, at den ærede Indenrigsminister herved ikke vilde komme Nogen mere i Møde end Godseierne, samtidig med, at han ved en almindelig Salgsplan kom Fæsterne overordentlig paa deres Side gavnlige i Møde, og samtidig med, at han ved hele den anden Maade, hvorpaa Sagen kunde føres, vilde i en overordentlig Grad ogsaa gavne de Fæstere, der ville blive berørte af Bestemmelsen i Loven af 19de Februar § 2. Det er i Diebliffet, med den nærværende Redaktion den Bestemmelse i Loven, som næst efter den første, jeg omtalte, forekommer mig at være den uheldigste; og da den ærede Indenrigsminister satte denne Bestemmelse igjennem imod de Medlemmer, der ellers støttede ham i det andet Thing, saa haaber jeg ogsaa, at han, hvis der her yttres Dunke om en Forandring, vil gaa ind paa en Modifikation i den Retning, da den jo altsaa rimelig vil kunne føres igjennem. Jeg sagde før, at jeg haabede, at man skulde kunne opnaa nogen Smødelommen hos den høitærede Indenrigsminister. Jeg maa herom i Almin-